

Επιμορφωτική ημερίδα
1ου Π.Ε.Κ.Ε.Σ Αττικής

Αθήνα, 7 & 8 Σεπτεμβρίου 2022

Σχολικό κλίμα

Π.-Σ. Βασιλείου

Γ. Πολυζώη,

Σ.Ε.Ε. ΠΕ 70

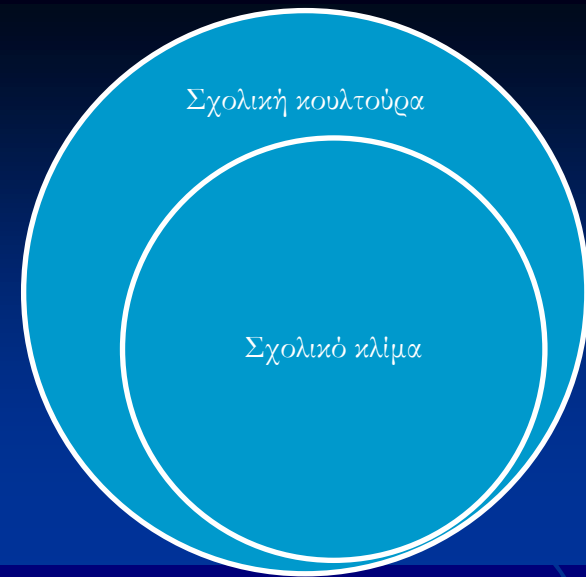
1ου ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Αττικής

Σχολική κουλτούρα > σχολικό κλίμα

3 επίπεδα κουλτούρας:

- Α' επίπεδο, όσα χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας φαίνονται με την πρώτη ματιά,
- Β' επίπεδο, κοινές αποδεκτές αξίες,
- Γ' επίπεδο, αξίες, θέσεις και αντιλήψεις που κυριαρχούν σε μια σχολική μονάδα.

Πασιαρδής, Π. (2014). *Εκπαιδευτική ηγεσία: Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

«Κουλτούρα είναι η συμπεριφορά των ανθρώπων στον οργανισμό και το κλίμα είναι ο λόγος για τον οποίο συμπεριφέρονται με αυτόν τον τρόπο».

McGiboney, G.W. (2016). *The Psychology of School Climate UK*: Cambridge Scholars Publishing, σελ. 12

Σχολικό κλίμα

- Ως **σχολικό κλίμα** ορίζουμε το σύνολο των δυναμικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ψυχολογικών, ακαδημαϊκών και φυσικών παραμέτρων του σχολικού περιβάλλοντος.
- Η συμπεριφορά ενός ατόμου καθορίζεται μοναδικά από αυτές τις αλληλεπιδράσεις και αντανακλάται στους κανόνες και τις συνήθειες-ρουτίνες λειτουργίας, στις πρακτικές επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης καθώς και στις σχέσεις μεταξύ των μελών κάθε σχολικής κοινότητας, ενώ βιώνεται από τα μέλη της ως η ποιότητα και ο χαρακτήρας της σχολικής ζωής.
- Albert Bandura: Μοντέλο Τριαδικής Ευθύνης (Triadic Responsibility Model): συμπεριφορά, προσωπικοί παράγοντες και περιβάλλον.

- Με τον όρο **ψυχολογικό/παιδαγωγικό κλίμα** της σχολικής τάξης εννοούμε τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές/τριες μιας τάξης βιώνουν και αντιλαμβάνονται τις ψυχοκοινωνιολογικές σχέσεις που αναπτύσσονται μέσα στην τάξη.

Ματσαγγούρας, Η. (1999). *Η Σχολική Τάξη*, Αθήνα: Γρηγόρης

- Άσκηση: Τι είναι θετικό κλίμα;
(Απαντώ με ρήματα)

■ Διαστάσεις του σχολικού κλίματος

I. Ασφάλεια

II. Διδασκαλία και Μάθηση

III. Σχέσεις

IV. Περιβάλλον-Δομικό

Cohen, J. κ.ά. (2009). School Climate: Research, Policy. Teacher Education and Practice. *Teachers College Record*, 111(1):180-213.

■ Παράγοντες του παιδαγωγικού κλίματος

I. Το στυλ της δασκαλικής συμπεριφοράς του προς τους/τις μαθητές/τριες

II. Η μορφή κοινωνικής οργάνωσης της τάξης: συνεργατική, ανταγωνιστική και ατομική

III. Η θεσμοθέτηση διαδικασιών εμπλοκής των μαθητών/τριών στην οργάνωση της τάξης

I. Το στυλ της δασκαλικής συμπεριφοράς προς τους/τις μαθητές/τριες

- αυταρχικό-> παραγωγικότητα-επιθετικό κλίμα.
- δημοκρατικό-> σημαντικό έργο -«φιλικό» κλίμα
- «ελευθεριάζον -> φιλικό κλίμα- αμφιλεγόμενη αποτελεσματικότητα επιδιωκόμενων στόχων

Lippit & White, στο: Φ. Κοκκινάκη (2005). *Κοινωνική Ψυχολογία*, Αθήνα: Δαρδανός.

- Το υποστηρικτικό και συμμετοχικό στυλ, όπου ο/η εκπαιδευτικός διατηρεί τον έλεγχο της τάξης του/της μέσα από ξεκάθαρα όρια, που ακολουθούνται με συνέπεια και σεβασμό, ταυτόχρονα δίνει επιλογές και ενθαρρύνει τις μαθητικές πρωτοβουλίες και συμβάλλει θετικά στη μάθηση, στη νοητική ανάπτυξη, στον αυτοέλεγχο της συμπεριφοράς και στη δημιουργία ανεξάρτητων και υπεύθυνων ατόμων.
- Η απουσία επαρκούς πληροφόρησης στη **διαπροσωπική επικοινωνία**, με ταυτόχρονη διατύπωση αξιολογικών κρίσεων – ειδικά στην περίπτωση που οι κρίσεις αυτές είναι αρνητικές ή αντίθετες στις απόψεις του άλλου- δημιουργούν παρεξηγήσεις και αυξάνουν τις μη κοινωνικά αποδεκτές εκδηλώσεις συμπεριφοράς.

II. Η μορφή κοινωνικής οργάνωσης της τάξης

□ Οι μαθητοκεντρικές, αλληλεπιδραστικές και συνεργατικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις καλλιεργούν την αίσθηση του κοινού σκοπού, την αίσθηση «του ανήκειν» και της δέσμευσης γύρω από το ακαδημαϊκό έργο.

□ Οι θετικές διαπροσωπικές σχέσεις μέσα στο πλαίσιο του σχολείου συμβάλλουν αποφασιστικά στην ικανοποίηση των ακαδημαϊκών, κοινωνικών και συναισθηματικών αναγκών των μαθητών/τριών και ενισχύουν την αυτοαντίληψη και την αυτοεκτίμησή τους, παρέχοντας στα παιδιά ένα ασφαλές και σταθερά υποστηρικτικό σύστημα.

III. Η θεσμοθέτηση διαδικασιών εμπλοκής των μαθητών/τριών στην οργάνωση της τάξης και την αντιμετώπιση των προβλημάτων (Ματσαγγούρας, ό.π.)

- Αυτό που χρειάζεται είναι διαδικασίες που να δίνουν στους μαθητές μια νομιμοποιημένη φωνή μέσα στο σχολικό περιβάλλον και σκόπιμη εστίαση στην ανάπτυξη προσωπικής υπευθυνότητας, κοινωνικών ικανοτήτων και ενσυναίσθησης μεταξύ των μαθητών.

Η θεσμοθέτηση κανόνων στη σχολική κοινότητα με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών είναι ένας τρόπος πρόληψης των προβλημάτων συμπεριφοράς στο σχολείο.

■ Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός:

- ✓ να διευκρινίζει ποια μορφή συμπεριφοράς αναμένει από το μαθητή,
- ✓ να υπενθυμίζει τη δέσμευση του μαθητή να συμμορφώνεται προς τους κανονισμούς και
- ✓ να αναφέρει τις συνέπειες που έχουν στον ίδιο και τις επιπτώσεις που έχουν στους τρίτους οι πράξεις του.

Απώτερος στόχος είναι η ανάπτυξη της αυτονομίας των παιδιών.

- Αυτό που το σχολείο θεωρεί επιθυμητή συμπεριφορά και το αποικαλεί τάξη, δεν είναι σε καμία περίπτωση δεδομένη συνθήκη, αλλά αποτελεί διδακτικό ζητούμενο.

- Γι' αυτό προτείνεται:
  - α. Η συστηματική διδασκαλία των αναμενόμενων μορφών συμπεριφοράς,

  - β. Η διατύπωση από πλευράς του εκπαιδευτικού θετικών προσδοκιών, και

  - γ. Η ανατροφοδότηση των θετικών μορφών συμπεριφοράς (Ματσαγγούρας, ό.π.).

Η σημασία του σχολικού κλίματος:

- α) Στην επίδοση/συμπεριφορά των μαθητών/τριών.
- β) Αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου.
- γ) Στην αποτελεσματικότητα του σχολείου.

Αναγκαιότητα

η υλοποίηση προληπτικών δράσεων

για ευαισθητοποίηση

όλων των μελών της σχολικής κοινότητας

στο ζήτημα των διαπροσωπικών σχέσεων

ή/και για πιθανή αντιμετώπιση

των ποικίλων εντάσεων/ζητημάτων

που προκύπτουν στον χώρο του σχολείου.

Εας ευχαριστούμε!